

Preporuke nastale na osnovu iskustava primjene različitih programa u cilju smanjenja nasilja nad i među djecom u školama

Trebinje, 26.03.2010.

Bihać, 10.09.2011.

Preporuke za upravu škole

- Povratna informacija je da je uprava škole i način kako učitelj ili nastavnik upravlja razredom vrlo važna u smanjenju nasilja među djecom
- Projekti se mogu voditi i bez direktnih intervencija, na način da ukazuju na problem
- Ako na nivou škole želimo raditi na smanjenju nasilja važno je da se uključe svi zaposleni u školi
- Važno je raditi na stvaranju klime u čitavoj školi koja će propagirati nultu toleranciju na pitanja nasilja
- Znajući gdje se najčešće nasilje dešava (razred, igralište...), važno je voditi računa o tome da se obezbjeđuju sigurna mjesta u i oko škole
- Djeca u školi moraju znati kome se mogu obratiti za pomoć, tj. svaka škola bi trebala da ima barem 2 osobe zadužene i osposobljene da mogu razgovarati sa djetetom u slučaju kada se nasilje desi
- U razredima u kojima razrednik više radi s djecom pokazalo se da je manje nasilja
- Psihičko nasilje je prisutno u školama
- Svako dijete je na svoj način učestvovalo u nekom obliku nasilja, bilo da se radi o napadaču, žrtvi, pomagačima, navijačima, posmatračima ili onima koji su pokušali da ih brane i svi oni trebaju stručnu pomoć
- O nasilju se mora govoriti
- Važno je graditi odnos među učenicima i nastavnicima jer to umnogome smanjuje nasilje u školi
- Dobri i kvalitetni odnosi doprinose smanjenju nasilja

Preporuke za rad sa djecom

- Važno je raditi na razvoju socijalnih i komunikacijskih vještina kod učenika
- Djeci treba vjerovati i slušati ih, djeca vrlo rijetko lažno prijavljuju nasilje
- Nasilnike ne treba kažnjavati, sa njima treba raditi, treba im pružiti pomoć i podršku kako bi prebrodili problem zbog kojeg se nasilno ponašaju
- Prepoznavanje raznih oblika ponašanja i uvid u te situacije vodi ka promjeni ponašanja
- Učenje učenja a time i bolji školski uspjeh direktno vodi ka podizanju samopouzdanja i pozitivnijoj procjeni samoefikasnosti i boljoj slici o sebi
- Vršnjačka pomoć je jako važna i značajna kao resurs koji se ne koristi tako često
- Kada radimo na smanjenju nasilja važno je početi s mlađim uzrastom
- Kada radimo sa djecom u cilju smanjenja nasilja važno je koristiti jednostavne, primjenjive tehnike koje su interesantne djeci
- Kako je igra važan način učenja kod mlađe djece, znanja o nasilju će se lakše sticati kroz razne igre uloga, slikanje, dramske predstave...
- Likovno-okupacione i slične radionice mogu blagovremeno identifikovati problem nasilja među djecom
- Crtež kao projektivna tehnika je vrlo koristan za istraživanje pitanja nasilja posebno kod mlađih učenika (do 10 godina starosti)
- Djeca ne prepoznaju sve oblike nasilja i zato ih trebamo učiti šta to sve podrazumijevamo pod nasiljem
- Najpristupačniji način za podizanje svijesti o pitanju nasilja među učenicima jeste kroz likovne, literarne i slične oblike izražavanja
- Vrlo je važno da razrednik i nastavnici obrate pažnju na tihi, povučenu, usamljenu djecu koja su u strahu, ona često nose neka vrlo neprijatna iskustva

Preporuke za istraživanje pojave nasilja

- Važno je provoditi istraživanje jer podaci će nam pomoći da pridobijemo i uvjerimo roditelje i osoblje škole da je potrebno da se nešto radi po pitanju smanjenja pojave nasilja
- Nastavno osoblje treba uputiti kako rješavati probleme

Preporuke za rad s roditeljima i lokalnom zajednicom

- Potrebno je raditi s učenicima, roditeljima i lokalnom zajednicom
- Treba raditi na razvoju emocionalne inteligencije tj. na razumijevanju osjećanja drugih učenika i na taj način raditi na razvoju empatije kod djece što vodi ka smanjenju nasilja među učenicima
- Važno je razgovarati s roditeljima i upozoravati ih na pitanja nasilja među učenicima
- Preporučiti roditeljima da se pitanja nasilja uvijek trebaju rješavati zajedno sa razrednikom, pedagogom
- Važno je i sa roditeljima pričati o tome zašto se javlja nasilje, tako i oni mogu steći uvid u svoje ponašanje
- Roditelji trebaju biti aktivno uključeni
- O nasilju se mora govoriti